

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 24 /1983-84
med anledning av landskapsstyrelsens fram-
ställning till landstinget med förslag till
landskapslag angående ändring av landskapslagen
om hälsovården.

Landstinget har den 19 mars 1984 inbegärt lagutskottets yttrande över fram-
ställningen. Utskottet, som i ärendet hört landskapsläkaren Birger Sandell,
landskapsveterinären Rolf Vennström, ledande veterinären vid Ålands folk-
hälsoförbund Christina Hedman-Jaakkola, förutvarande ordföranden för
hälsonämnden i södra övervakningsområdet Uno Karlsson samt länsrådet Pehr
Karlström, får härmed värdsamt anföra följande.

I framställningen ingår förslag till ny definition av begreppet tätort,
möjlighet att delegera viss beslutanderätt på hälsonämnden underställd
tjänsteman, vissa föreskrifter rörande vite samt åläggande för hälso-
nämnden att vidta vissa beredskapsåtgärder för avvärjande av olyckor
som kan medföra särskilda risker för hälsan eller miljön.

Utskottet konstaterar att den i 5 § ingående definitionen på begreppet
"tätort" överensstämmer med motsvarande definition i landskapslagen om
renhållning (3/81), dock så att i tätortsbegreppet inte införlivats område
där byggnadsförbud är i kraft för uppgörande av stads- eller byggnads-
plan. Uppstår behov av att förklara sistnämnda slag av område för tätort
kan detta ske i stöd av 6 § 1 mom. Sistnämnda moment kan även vid behov
tillämpas beträffande byar och andra tätt bebyggda områden för vilka
byggnadsplan ännu inte fastställts.

I landskapet förekommer relativt allmänt att byggnadsplan uppgörs och
fastställs för s.k. stugbyar och liknande mindre områden. Enligt ut-
skottets uppfattning är det inte ändamålsenligt att sådana områden undan-
tagslöst skall betraktas som tätort i hälsovårdslagstiftningens bemärkelse.
Utskottet har därför i 6 § infört ett nytt 2 mom., enligt vilket kommun-
fullmäktige om särskilda skäl föreligger kan besluta att området i fråga

inte skall betraktas som tåtort. Utskottet anser dock att fullmäktiges beslut bör fastställas av landskapsstyrelsen eftersom även besluten om byggnadsplan fordrar fastställelse.

I fråga om den föreslagna rätten att delegera viss beslutanderätt på hälsonämnden underställd tjänsteman, i de flesta fall hälsoinspektören (i 80 § nämnt fall dock ledande läkaren alternativt ledande veterinären), konstaterar utskottet att förslaget är motiverat ur ändamålsenlighets-synpunkt. Ett stort antal av de ärenden hälsonämnderna nu behandlar är av rutinmässig karaktär, varför nämndens arbetsbörda minskas och servicen till allmänheten förbättras genom förslaget. Det är dock betydelsefullt att nämnderna omsorgsfullt definierar de ärenden, där beslutanderätten delegeras på berörda tjänsteman. Likaså är det viktigt att de olika nämnderna koordinerar sina delegeringsbeslut så att i stort sett samma regler kommer att gälla över hela landskapet. I fråga om de delegerade ärendena har hälsonämnderna även möjlighet att utfärda vissa allmänna principer eller direktiv att gälla som grund för tjänstemännens beslut.

Delegering av beslutanderätt på tjänsteman innebär att denne övertar nämndens befogenheter. Beslut av tjänsteman skall som vanligt åtföljas av expedition och tjänstemannen bör även föra protokoll eller beslutsförteckning över de ärenden där han utövat beslutanderätten. I fråga om besvärsrätten bör de regler tillämpas som gäller för besvär över nämnds beslut, det vill säga i normala fall anföras besvär inom 14 dagar till styrelsen (hälsovårdsstyrelsen inom kommunalförbundet). Utskottet har dock ansett det betydelsefullt att berörda hälsonämnder ges möjlighet att följa med de ärenden där tjänstemannen utövar beslutanderätt. Utskottet har därför föreslagit en ny 87 § som ålägger tjänstemannen att hos nämnden anmäla de ärenden där han beslutat eller avgett utlåtande.

Utskottet har något omformulerat 86 § eftersom termen "bostadsbyggnad" inte entydigt definieras i byggnadslagen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att landstinget måtte antaga lagförslaget i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av landskapslagen om hälsovården.

I enlighet med landstingets beslut
ändras 5 §, 6 §, 56 § 2 mom., 58 §, 59 §, 67 §, 68 § 3 mom., 76 § 1 mom.,
80 § 2 mom., 81 § 2 mom. och 88 § 3 mom. landskapslagen den 25 juli
1967 om hälsovården (36/67), av dessa lagrum 56 § 2 mom. och 80 §
2 mom. sådana de lyder i landskapslagen den 1 juli 1977 (64/77), samt
fogas till lagen nya 80a, 86 och 87 §§, som följer:

5 §.

(Lika som i framställningen).

6 §.

Kommunfullmäktige kan besluta att även annat än i 5 § avsett
område i kommunen skall vara tätort, om bosättningsens täthet eller de
sanitära förhållandena det påkallar.

Kommunfullmäktige kan även av särskilda skäl besluta att område, för
vilket byggnadsplan fastställts, eller del därav inte skall betraktas som
tätort enligt denna lag. Sådant beslut skall underställas landskaps-
styrelsen för fastställelse.

Om det är påkallat för avlägsnande av betydande sanitärt missför-
hållande kan i 1 mom. nämnt beslut även fattas av landskapsstyrelsen
efter att kommunfullmäktige hörts.

I denna paragraf avsett beslut av landskapsstyrelsen skall kommun-
styrelsen offentliggöra på sätt om kungörande av kommunala meddelanden
är stadgat.

56, 58, 59, 67, 68, 76, 80, 80a och 81 §§.

(Lika som i framställningen).

86 §.

Hälsonämnden kan förordna en nämnden underställd tjänsteinnehavare att
på nämndens vägnar på anhållan av byggnadsnämnden avge utlåtande om byggnads-
lov för sådan byggnad som är avsedd enbart för bostadsändamål.

87 §.

Åtgärd som hälsonämnden underställd tjänsteinnehavare vidtagit enligt i 59, 68 och 86 §§ avsett förordnande skall anmälas till nämnden vid dess följande sammanträde.

88 §.

(Lika som i framställningen).

Mariehamn den 12 april 1984.

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Sune Eriksson, v.ordf. Curt Carlsson, ledamöt. Andersson (delvis), Börje Eriksson och J.-E. Lindfors (delvis) samt ersättaren Boman (delvis).